

FEBRUÁR 2014

- 1. 2. 1869** – v **Banskej Bystrici sa narodil Pavol Blatnický**, evanjelický kňaz, farár vo Zvolene a Budapešti-Cinkote, budapeštiansky senior; autor učebnice cirkevných dejín pre ev. a v. ľudové a meštianske školy a dejepisného diela o Zvolene, cirkevný publicista (145. výročie)
- 2. 2. 1809** – v **Orosháze (dnes Maďarsko) sa narodil Jozef Szekács**, evanjelický kňaz a učiteľ, farár maďarského ev. a v. cirkevného zboru v Pešti, superintendent Banského dištriktu a pedagóg teologickej akadémie v Pešti, redaktor cirkevnej tlače, odporca patentu; prekladateľ nemeckej náboženskej literatúry a srbskej ľudovej slovesnosti, vydavateľ srbských povestí, katechizmov, cirkevných kalendárov, homiletik a básnik (205. výročie)
- 2. 2. 1849** – vo **Vyšnom Kubíne sa narodil Pavol Országh Hviezdoslav**, jedna z najväčších osobností slovenskej literatúry a kultúry; básnik, dramatik, prekladateľ poézie, dramatických a prozaických diel z ruského, nemeckého, poľského, anglického a maďarského jazyka, prozaik; občianskym povolaním právnik; vedúca osobnosť slovenskej delegácie na oslavách založenia Národného divadla v Prahe v máji 1918, člen Revolučného národného zhromaždenia ČSR a čestný predseda Matice slovenskej; o. i. autor básnických a veršovaných dramatických diel s biblickou tematikou *Agar, Ráchel*, zbierky *Kain, Sen Šalamúnov, Herodes a Herodias* (165. výročie)
- 2. 2. 1919** – v **Liptovskom Mikuláši-Palúdzke sa narodil ThDr. Karol Gábriš**, evanjelický kňaz, farár v Pezinku a bratislavský senior, vysokoškolský pedagóg, profesor a dekan SEBF v Bratislave, významný novozmluvný teológ, jeden z najvýznamnejších prekladateľov *Biblie* do slovenského jazyka, predseda ekumenickej komisie pre nový ekumenický preklad *Biblie* (Novej zmluvy a Žalмов), člen zahraničných i domácich odborných cirkevných grémií, autor monografií, štúdií, vysokoškolských učebníc, kompendií a výkladov ku knihám Novej zmluvy, bádateľ diela apoštola Pavla, objaviteľ gréckeho *Codexu Maurocordattianu* s textami evanjelií (95. výročie)
- 4. 2. 1889** – vo **Zvolene sa narodil Július Krčméry**, evanjelický kňaz, farár v Roštári, Kukovej, Novom Klenovci, Pozdišovciach, Očovej, Zvolene a Košiciach, Zemplínsky konsenior, zvolenský konsenior a senior, biskup Východného dištriktu SECAV; cirkevný publicista a činiteľ mierového hnutia evanjelického duchovenstva (125. výročie)
- 4. 2. 1909** – vo **Zvolene sa narodil Andrej Ľudovít Katina**, evanjelický kňaz, farár v Badíne a Hronseku, biskup Západného dištriktu SECAV; básnik, prozaik a cirkevný publicista; redaktor *EPST* a zodpovedný redaktor *Tranovského evanjelického kalendára*, predseda edičnej rady Generálneho biskupského úradu; autor duchovnej a sociálnej poézie, modlitieb (*Malý modlitebník*, 1954), monografie o evanjelickom artikulárnom kostole v Hronseku (*Drevený artikulárny kostol v Hronseku*, 1949), drámy, poviedok a románov, čiastočne s historickou tematikou (105. výročie)
- 8. 2. 1874** – v **Ludwigsburgu (Nemecko) zomrel David Friedrich Strauss**, nemecký

evanjelický teológ, spisovateľ, priekopník skúmania osoby Ježiša Krista ako historickej postavy (140. výročie)

8. 2. 1759 – v **Banskej Bystrici sa narodil Daniel Lehocký**, evanjelický kňaz, farár v Hornej Mičinej a Čalomiji, hontiansky konsenior; osvietenský vzdelanec, teoretik pedagogiky, autor jednej z prvých teoretických prác z odboru pedagogiky na Slovensku: *Knihy o moudrém a křesťanském vychovávaní dítek*, 1786 (255. výročie)

8. 2. 1934 – v **Banskej Bystrici zomrel Ján Slávik**, evanjelický kňaz, farár v Dobrej Nive, zvolenský senior, národnokultúrny a verejný dejateľ, osvetový a ľudovýchovný pracovník, cirkevný historik; signatár martinskej deklarácie r. 1918; cirkevný publicista, autor učebníc pre evanjelické školy, modlitieb pre mládež a historických prác o Zvolenskom senioráte a cirkevnom zbore v Dobrej Nive; obhajca slovenských záujmov, člen výboru Matice slovenskej (80. výročie)

9. 2. 1794 – v **Tisovci sa narodil Pavol Kaňa**, evanjelický pedagóg a historik cirkevného školstva; učiteľ a vychovávateľ na viacerých miestach Uhorska vrátane Pešti, autor článkov z oblasti pedagogiky, biografických čít významných pedagógov, príspevkov o dejinách evanjelického školstva na území dnešnej Budapešti a školských učebníc (220. výročie)

9. 2. 1939 – generálny biskup **Vladimír Pavel Čobrda sa v správe prednesenej na zasadnutí generálneho presbyterstva cirkvi v jej mene vyslovil proti rozbižaniu ČSR a konfesionalnej arogancii a agresivite katolíckych separatistov** a za autonómne, samosprávne Slovensko v rámci Československej republiky (75. výročie)

10. 2. 1874 – v **Brezovej pod Bradlom zomrel Tomáš Slavomil Hroš**, evanjelický kňaz, národovec, kultúrnoosvetový pracovník, farár na Bukovci a Brezovej pod Bradlom, autor duchovnej a vlasteneckej poézie a rukopisného *Dějepisů čili Paměťihodné události Círky ev. a. v. brezovské*; príslušník štúrovskej generácie, podpredseda študentskej Spoločnosti v Bratislave a člen tajného spolku Vzájomnosť; zakladateľ brezovskej Slovanskej knižnice; propagátor spolkov miernosti, hospodárskej osvety, cirkevný a svetský publicista, odporca štúrovskej spisovnej slovenčiny (140. výročie)

11. 2. 1914 – v **Starej Pazove (Vojvodina, dnes Srbsko) zomrel Vladimír Hurban**, evanjelický kňaz, farár v Starej Pazove a osvetový pracovník v prostredí dolnozemskej Slovákov; publicista a rozširovateľ slovenskej tlače (100. výročie)

11. 2. 1939 – v **Martine zomrela Elena Maróthy-Šoltésová**, spisovateľka, publicistka, redaktorka, funkcionárka a predsedníčka Živeny, priekopníčka a organizátorka ženského hnutia na Slovensku (75. výročie)

11. 2. 1969 – vo **Zvolene sa uskutočnilo stretnutie štátom perzekvovaných evanjelických duchovných**; v prijatom vyhlásení pranieovali cirkevných predstaviteľov, ktorí sa do vedenia SECAV dostali v 50. rokoch (45. výročie)

- 12. 2. 1834** – v Berlíne zomrel nemecký evanjelický teológ a filozof, vysokoškolský pedagóg **Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher**, rektor berlínskej univerzity, prekladateľ Platóna, oponent osvietenského skepticizmu a racionalizmu, zdôrazňujúci subjektívne citové vnímanie a prežívanie viery; jedna z najvýraznejších postáv evanjelicko-luterskej teológie 19. storočia (180. výročie)
- 12. 2. 1874** – v Ratkovej sa narodil **Ján Palic st.**, evanjelický kňaz, farár v Háji, Kochanovciach a Púchove, trenčiansky senior, predseda dištriktuálnej a generálnej Podporovne Gustáva Adolfa, predseda vnútromisijných a pastorálnych konferencií a Všeobecnej vnútromisijnej a pastorálnej konferencie, autor návrhu jednotného bohoslužobného poriadku v cirkvi (Pukanec, 1911) a *Pohrebnej agendy*; odporca maďarizácie, člen vedenia Slovenskej národnej strany (140. výročie)
- 14. 2. 1894** – v Trenčianskych Stankovciach-Malých Stankovciach zomrel **Štefan Križan-Žiranský**, evanjelický kňaz, farár v Trenčianskych Stankovciach, zakladateľ miestnej ľudovej vzájomnej pomocnice a vdovsko-sirotského ústavu Trenčianskeho seniorátu; spisovateľ, prozaik a dramatik, autor romantických, historickými udalosťami inšpirovaných literárnych diel, osvetový pracovník, mecén a homeopat (120. výročie)
- 15. 2. 1944** – v Starom Smokovci zomrel **Vladimír Makovický**, bankár, finančník, politik, národný a cirkevný dejateľ; predseda Generálnej rady ev. a. v. cirkvi na Slovensku (1918), zakladateľ finančných základín na podporu slovenských evanjelických študentov a evanjelických sirotincov v Modre a Liptovskom Mikuláši; signatár Martinskej deklarácie a člen vedenia SNR v Martine r. 1918, poslanec Revolučného národného zhromaždenia (1919 – 1920); čelná osobnosť slovenského priemyslu a finančníctva, odborný publicista a prekladateľ (70. výročie)
- 16. 2. 1844** – v Brezovej pod Bradlom sa narodil **Štefan Fajnor**, advokát, neordinovaný funkcionár evanjelickej cirkvi, hudobný skladateľ; r. 1863 vylúčený pre panslavizmus z teologických štúdií v Bratislave, právny zástupca a seniorálny dozorca Nitrianskeho seniorátu, obhajca perzekvovaných Slovákov a Rumunov v národnostných politických procesoch; propagátor tvorby Bedřicha Smetanu a budovateľ kontaktov medzi českou a slovenskou kultúrou; zberateľ a harmonizátor slovenských ľudových piesní, autor klavírných a zborových skladieb na básnické texty slovenských autorov; etnograf, iniciátor a organizátor *Výstavy všetkých výrobkov slovenského ľudu* v Martine r. 1887; zomrel 26. 4. 1909 vo Viedni (170. a 115. výročie)
- 17. 2. 1589** – v Győri alebo Petneháze (Maďarsko) zomrel **Demeter Sibolthy**, evanjelický kňaz, superintendent Matúšovskej superintendencie, priekopník evanjelicko-luteránskej reformácie medzi maďarským obyvateľstvom Uhorska, náboženský spisovateľ (425. výročie)
- 17. 2. 1644** – sedmohradské knieža **Juraj I. Rákoci** sa vyhlásilo za ochrancu nekatolíkov v Uhorsku a s armádou vytiahlo do poľa; začalo sa tretie z protihabsburských stavovských povstaní, ktorého výsledkom bolo uzavretie lineckého mieru v r.

1645 a následné priznanie do tých čias najširšej miery náboženských slobôd uhorským evanjelikom a kalvínom; sloboda vierovyznania sa vzťahovala aj na poddaných, v rámci uhorského snemu sa konštituovali evanjelické stavy ako samostatný, zákonom uznaný subjekt a malo dôjsť k navráteniu zabraných kostolov (370. výročie)

- 17. 2. 1854** – v **Revúcej sa narodil Jozef Maliak**, evanjelický pedagóg, historik a prekladateľ umeleckej literatúry zo srbochorvátskeho jazyka; stredoškolský pedagóg v Švajčiarsku, Rakúsku, profesor gymnázií v Iloku a Báčskom Petrovci; vedúci historického odboru a archivár matice slovenskej v Kráľovstve SHS – Juhoslávii, redaktor, publicista; historik cirkevných, kultúrnych, politických a komunálnych dejín dolnozemskej Slovákov, Turca, Hontu a Gemera (160. výročie)
- 17. 2. 1919** – **minister s plnou mocou pre správu Slovenska Dr. Vavro Šrobár vymenoval Generálnu radu evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku** (95. výročie)
- 18. 2. 1674** – v **Lehnici (dnes Poľsko) sa narodil Samuel Michaelides**, evanjelický kňaz, farár v Bzinciach, Trenčine a Košeci, dolnotrenčiansky senior, superintendent Banského dištriktu; prekladateľ a vydavateľ významného a rozsiahleho biblického výkladu v 4 zväzkoch *Summovní a gruntovní výklad celého Písma svatého Starého i také Nového zákona* (1730) a autor ďalších náboženských, cirkevno-historických a biografických diel, čiastočne zachovaných v rukopise (340. výročie)
- 19. 2. 1989** – v **Nitre zomrel Pavol Valášek**, evanjelický kňaz, zakladateľ samostatného cirkevného zboru a farár v Nitre a nitriansky senior; aktívny účastník protifašistického odboja, predstaviteľ obrodného procesu v cirkvi a propagátor ekumenizmu, socialistickým režimom perzekvovaný (25. výročie)
- 20. 2. 1879** – v **Budapešti zomrel Jozef Eduard Zsedényi**, právnik, politik, cirkevný mecén, poslanec uhorského snemu a generálny dozorca evanjelickej cirkvi v Uhorsku, odporca protestantského patentu (135. výročie)
- 22. 2. 1794** – v **Ponikách-Ponickej Lehôtke sa narodil Matej Kosec**, evanjelický kňaz, pedagóg a náboženský spisovateľ, súkromný vychovávateľ v rodinách Faiovcov a Ambróziovcov, farár v Ponikách (220. výročie)
- 22. 2. 1819** – v **Socovciach-Stránke sa narodil Jozef Horváth**, evanjelický kňaz, farár v Martine, turčiansky senior; národnokultúrny činiteľ, príslušník štúrovskej generácie, člen a knihovník Ústavu reči a literatúry česko-slovanskej v Bratislave, organizátor ochotníckeho divadla, spoluorganizátor Memorandového zhromaždenia v Martine r. 1861, spoluzakladateľ a pedagóg evanjelického patronátneho gymnázia v Martine, liturg slávnostných služieb Božích pri založení Matice slovenskej; autor rukopisných pamätí (195. výročie)
- 22. 2. 1804** – v **Balingene (dnes Nemecko) sa narodil Johann Tobias Beck**, nemecký evanjelický teológ, kazateľ, spisovateľ a vysokoškolský pedagóg v Tübingene (210. výročie)

- 23. 2. 1999** – v Bratislave zomrel **Ivan Rajniak**, významný slovenský divadelný, filmový a televízny herec, dlhoročný člen Činohry SND v Bratislave (15. výročie)
- 24. 2. 1884** – v Ružomberku zomrel **Ján Drahotín Makovický**, evanjelický kňaz a pedagóg; učiteľ a správca vyššej evanjelickej školy v Liptovskom Mikuláši, farár v Ružomberku, zakladateľ školských knižníc v Liptovskom Mikuláši a Hybiach, cirkevný publicista, didaktik a priekopník modernizácie školského vyučovania; príslušník slovenských dobrovoľníckych oddielov v revolúcii r. 1848/49, organizátor ochotníckeho divadla, spoluzakladateľ a mecén Matice slovenskej, slovenských gymnázií v Revúcej, Martine, Kláštore pod Znievom, organizátor učiteľského ústavu v Revúcej, bojovník proti maďarizácii; prekladateľ z nemeckého jazyka, autor poézie pre deti (130. výročie)
- 24. 2. 1934** – v Bratislave zomrel **Šimon Roháček**, kníhtlačiar, redaktor, vydavateľ a verejný činiteľ; člen SNS a Republikánskej strany poľnohospodárskeho a maloroľníckeho ľudu; významný vydavateľ evanjelickej náboženskej literatúry a periodík, o. i. Stráže na Sione, Svetla a Živého kresťana, zostavovateľ pamätnice Pavla Zocha (80. výročie)
- 25. 2. 1904** – v Záriečí sa narodil **Ján Čaplovič**, evanjelický kňaz, farár v Kovačici; knihovedec, literárny a cirkevný historik, bibliograf, novinár a verejný a politický činiteľ; účastník antifašistického odboja, redaktor odbojovej tlače v Paríži a Londýne, slovenský hlásateľ BBC, prvý podpredseda Štátnej rady v Londýne v r. 1939 – 1945; riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave, vedúci bratislavskej Lyceálnej knižnice, prvý predseda Zväzu slovenských knihovníkov; komeniológ, popredný odborník na dejiny staršej slovenskej literatúry, o. i. autor *Bibliografie tlačí vydaných na Slovensku do r. 1700 a Dejín slovenského ev. a v. cirkevného sboru v Kovačici* (110. výročie)
- 25. 2. 1919** – v Hložanoch (Vojvodina, dnes Srbsko) sa narodil **Andrej Fekete**, pedagóg, novinár, publicista, redaktor krajanskej tlače, národnokultúrny a osvetový pracovník, verejný činiteľ; organizátor modernej slovenskej žurnalistiky a slovenského ochotníckeho divadla v Juhoslávii, editor diel slovenských dolnozemskej autorov a prekladateľ zo srbochorvátčiny; aktívny účastník antifašistického odboja (95. výročie)
- 25. 2. 1924** – v Starej Turej zomrela **Mária Royová**, hudobná skladateľka, autorka nápevov a textov duchovných piesní a hudobných úprav biblických textov a žalmov, prekladateľka duchovných piesní a úvah z anglického, nemeckého a českého jazyka, autorka skladieb vážnej hudby, náboženskej poézie, diakonisa, činiteľka *Modrého kríža*, náboženská publicistka (90. výročie)
- 26. 2. 1829** – vo Vrbovom sa narodil **Jozef Boor**, advokát, politik, neordinovaný funkcionár ev. a v. cirkvi, obranca slovenských patronátnych gymnázií, reprezentant Novej školy slovenskej, zástanca myšlienky slovensko-maďarského vyrovnania (185. výročie)
- 27. 2. 1534** – kremnický reformačný kazateľ **M. Henzel opúšťa svoj úrad v obave pred vizitačnou komisiou arcibiskupa Pavla Várdaia** (480. výročie)

27. 2. 1769 – v **Rimavskej Bani sa narodil Juraj Palkovič**; evanjelický pedagóg, profesor Katedry reči a literatúry česko-slovanskej na evanjelickom lýceu v Bratislave; jazykovedec, redaktor, publicista, vydavateľ, prekladateľ; stúpenec idey česko-slovenskej jazykovej, etnickej a literárnej jednoty, popredná osobnosť národného obrodzenia (245. výročie)